

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

LXX. An Interfectio Innocentis sit licita Judici, procedenti secundum
allegata, & probata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

Pont. tenerentur enim prohibere, quæ sunt contra Justitiam, & se pauperes, Christi membra, tam grave detrimentum ex negata restitutione, & compensatione debitorum sibi bonorum, in rebus suis acciperent. Ex hac tamen consuetudine, ut ostensum est, minimè probatur, prout Adversarius detorquet, non tantum ab Injustitia, sed à quovis peccato mortali immunes esse Clericos, qui ejusmodi superflua in pias causas non erogarent.

313. Neque Sanctissimo, & Canonum Observantissimo S. Thomæ prædicta sententia est indigna. Licet enim Bona Ecclesiastica, à SS. Patribus & Variis Canonibus dicantur patrimonium Christi, bona pauperum, DEI Bona: & in Trid. Clerici istorum Bonorum vocentur oekonomi, Dispensatores, & si fructus istos malè expenderint Fures, latrones &c. Hujusmodi Verba, ut ipse S. Thomas cit. q. 185. a. 7. ad 1. testatur, non solum sunt referenda ad dispensationem rerum Ecclesiasticarum, sed quorumcunque bonorum, ex quibus tenetur aliquis debito Charitatis providere necessitatibus patientibus. Unde per talem piam exaggerationem etiam laici vocantur homicidæ pauperum, etsi verum habeant dominium, & tantum ex Charitate obligentur ad dandas elemosinas. Deinde ut respondet Mol. disp. 144. §. ad primum, alluditur ad tempora antiquiora, quando nondum facta est divisio bonorum Ecclesiasticorum in quatuor partes, sed Episcopi, tanquam Administratores, Bona Ecclesiastica pro cuiusque indigentia distribuabant.

CONTROVERSIA LXX.

INTERFECTIO INNOCENTIS.

An hæc sit licita Iudici, procedenti secundum allegata & probata.

314. **M**ALè probat Adversarius suam Thesin ex S. Thomæ, quando P. Haunoldus ro. 5. de Just. tr. 2. n. 39. docentem, quod in causis criminalibus, ubi agitur de pena mortis, non liceat condemnare innocentem, cognitum privatâ scientiâ, quantumvis sufficienter per allegata convictum, asserit Inordinate favere Innocentibus, eumque impugnât Authoritate S. Doctoris 2.2. q. 64. a. 6. oppositum asserentis. Nam ipse P. Haunoldus contra se adduxit S. Thomam, & contra illum probavit, suam sententiam esse Speculativè, & secundum intrinseca principia spectatam, probabiliorè, pro qua citavit Calderinum, Rosellam, Angelum, Liranum, Panormitanum, Immolam, Lefs. Coninck, Card. de Lugo, Layman, quibus Diana p. 5. tr. 4. Refol. 221

addit Sylvium, quinque rationibus nixum, Petrum Navarram, Malderum, & alios. Itaque Adversarius non tantum debuisset referre, sed confirmare, & efficaciter dissolutis contrariis argumentis roborare sententiam S. D. Verum quia hoc obsequij non præstitit suo Magistro, ego id præstabo meo, ipsius tamen Verbis: sic enim P. Haun. l. c. argumentatur. [Occidere innocentem (idem est de mutilatione) auctoritate humanâ præcisè, est intrinsecè malum, neque est apud Kempub. Dominium altum Vitæ, aut membrorum, sicut aliorum bonorum: ergo non potest in Iudice esse potestas dammandi ad mortem aut mutilationem eum, quem scit esse innocentem.]

315. In hoc argumento videtur quidem negari posse Suppositum antecedentis, quod Iudex procedens secundum allegata, occidat innocentem; quia, ut inquit S. D. 2.2. q. 64. a. 6. ad 3. ipse non occidit innocentem, sed illi, qui eum asserunt nocentem. Verum, huic responsioni opponitur illud, quod S. Augustinus in pl. 61. ad vers. 2. dixit de Judæis & Pilato, in Christum ferente Sententiam mortis. Si reus, quia fecit vel mortuus, illi innocentes, qui coegerunt, ut faceret? Nullo modo. Sed ille dixit in eum Sententiam, & interfecit eum crucifigi, & quasi ipse occidit. Quamvis autem in hoc Pilatus gravius peccaverit, quod damnaverit Christum, non sufficienter per allegata convictum, quam peccaret Iudex, condemnans sufficienter convictum, tamen etiam iste verè diceretur occidere eum, ad cuius mortem per latam sententiam determinaret, & jubendo impelleret; & quia actio imperata esset in se mala, utpote occisio innocentis, cogniti ut talis, quique per Testimonia convictus non verè, sed tantum apparenter redidit nocens, ideo etiam imperium esset malum, cum non procederet ex publica potestate, collata à DEO duntaxat ad inferendam mortem nocentibus: Forma autem Iudicii, & testificatio sufficiens ad Fidem exterius faciendam, non est sufficiens ad actionem intrinsecè malam, faciendam bonam, sicut sufficiens probatio ad persuadendum valorem matrimonij, non est sufficiens ad decernendum & imperandum usum matrimonij, quando Iudex habet privatam notitiam impedimenti dirimentis: quia copula cum non verè sua est intrinsecè mala.

316. Ceterum, ut optime advertit P. Haunoldus n. 36. Vix potest contingere casus, quo Iudex non possit absque gravissimo suo incommodo liberare Reum innocentem, V. G. excogitando legitimas exceptiones contra accusatorem, examinando testes simili dexteritate, quali examinavit Daniel duos senes, Sufanæ Accusatores, ut deprehendat eorum difformitatem, ac Testimoniorum inconvenientiam: faciendū occasionem fugæ per negligentem custodiam

studium : remittendo ad iudicem Superiorem cum Testimonio privatæ notitiæ, vel, si Iudex supremus sit, condonando, aut commutando poenam. Plura similia media legi possunt apud Dianam l. c. & alios D. D. Quare Sententia P. Haun. etiam ex hoc capite est commendanda, quod adigat Iudicem ad aliquem modum excogitandum, quo liberet innocentem ab extremo & gravissimo Supplicio.

CONTROVERSIA LXXI.

REI CONFESSIO.

An ad eam teneatur juridicè interrogatus.

317. Quod ab Adversario immeritò dicitur *Debilis Speculatio* P. Haunoldi, to. 5. de Just. tr. 2. n. 317. docentis : *Facta juridicè interrogazione non teneri Reum sub mortali fateri veritatem, si timeatur sententia mortis, & spes sit evadendi*, ex eo redditur manifestum, quia Adversarius contrarium non evincit. Non enim hoc ipso, quod Iudici competat Jus exquirendi Veritatem per torturam, (quod Jus ad formam Iudicij spectare, non opus erat probare, cum id nemo ex nobis neget) correspondet in Reo obligatio in conscientia fatendi delictum, ut Adversarius contendit, nec sufficienter probat ex S. D. 2. 2. q. 69. a. 1. in corp. ita quidem scribente. [Pertinet ad debitum Iustitiæ, quod aliquis obediat suo Superiori in his, ad quæ Jus prælationis se extendit. Iudex autem Superior est respectu ejus, qui iudicatur. Et ideo ex debito tenetur accusatus Iudici veritatem exponere, quam ab eo secundum formam Juris exigit. Et ideo si confiteri noluerit Veritatem, quam dicere tenetur, vel si eam mendaciter negaverit, mortaliter peccat.] Verum, hic textus non est exclusivus omnis exceptionis, quin obligationi in conscientia fatendi Veritatem, substitui possit in Reo necessitas subeundi, & Jus in Iudice inferendi torturam.

318. Ratio exceptionis à mente S. Thomæ non alienæ, desumi potest ex ipso S. Thoma, qui q. 69. a. 4. ad 2. ait : *Non tenetur (Reus) facere id, unde mors sequatur, quod est manere in loco; unde ducatur ad mortem. Tenetur tamen non resistere agenti, quin patiatur, quod justum est eum pati.* Sublumo. Atqui fateri crimen capitale, est facere id, unde mors sequatur : ergo Reus non tenetur fateri crimen : tenetur tamen non resistere inferenti torturam, quin patiatur, quod justum est eum pati, id est, ad quam torturam inferendam Jus competit

Iudici, legitimam formam Iudicij servanti.

319. Ex prædictis Verbis S. Doctoris colligitur adhuc aliud argumentum à pari, assertæ nostræ exceptionis. Sicut Reo, etiam legitimi Iudicis prohibitione, vel aresti dictatione non obstante, licitum est, fugâ physicâ & corporali servare vitam, etiam si, manendo non se positivè occideret, sed tantum negativè, & permisivè, nec tamen ex hac licentiâ violatur Jus Superioris, nec Iustitiæ Vigor enervatur : Sic etiam legitimi Iudicis prohibitione non obstante, licitum est, fugâ morali, & mentali, per abnegationem delicti cum reservatione mentali, seu cum usurpatione Verbi *nego* in sensu Contr. 68. explicato, servare Vitam, etiam si fatendo delictum Reus non se positivè occideret; nec tamen ex hac licentiâ violatur Jus Superioris, nec Iustitiæ Vigor enervatur, cum pro obligatione non celandi Veritatem suppetat aliud medium, nempe Jus torturæ, longè efficacius extorquens Veritatem, quam obligatio conscientie, liberè violabilis, & in ordine ad processum externum judicialem parum utilis. Vnde aliud est : dari iu Superiore Jus interrogandi Reum, & non confitentem torquendi, quæ est potestas civilis : & aliud : dari Jus obligandi in conscientia ad Confessionem : quod ab Adversario dicimus, tam parum probari posse, quam Jus obligandi ad non violandum arestum indicium.

320. Confirmatur sæpius dicta exceptio aliâ adhuc paritate. Non magis pertinet ad debitum Iustitiæ, quod aliquis obediat suo Superiori in his, ad quæ Jus prælationis se extendit &c. quam quod aliquis relinquat suo domino omnia ea, ad quæ Jus proprietatis se extendit; suppositâ enim Jurisdictione & Rerum divisione, utrumque est ex obligatione naturali debitum : Ergo sicut à posteriori debito natura exceptit extremam necessitatem, propter congenitum amorem Vitæ, & inobservabilitatem illimitati debiti, ita etiam in priori in ordine ad Confessionem delicti solo præcepto humano, & per torturam longè efficacius supplebili, debitum, exceptit periculum mortis, ob eandem rationem : præsertim cum Leges humanæ ex communi D. D. consensu non habeant ita absolutam & irrelaxabilem vim obligandi, sicut leges Divinæ, versantes circa objectâ, ideo prohibita, quia mala, & non ideo præcisè mala, quia prohibita : Celario autem criminis, seclusâ prohibitione, non est intrinsecè mala.

321. Vnde hanc sententiam, ut probabilem, & in praxi tutam fatentur viginti quatuor Autores, nominatim à P. Haunoldo l. c. relati, & pro ea refert ac sequitur Diana longè plurimos p. 2. tr. 15. Resol. 26. & 27. rursum p. 3. tr. 5. Resol. 103. & p. 10. tr. 13. Resol. 13. Vbi adversus Texedam, notam improbabilitatis illi inu-

rentem,